

Enoletna letina:
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrť leta . . . 2-50
 Mesečno . . . 1—
Zunaj Avstrije:
 Celo leto . . . K 15—
Pecemazne številke
 s 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Iskanje ali oznanila
 se računajo po 12 vinarjev
 od srednje potitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velja
 :::: popust. ::::
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravišstvo: Maribor
 Borovška ulica 5. — Telefon št. 123.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Antwerpen padel. — Przemysl otet.

Rumunski kralj umrl. — Naše zmage pri Lancutu in Dynowu proti Rusom. — Rusi opustili obleganje trdnjave Przemysl. — Rusi se umikajo proti reki San. — Naši podijo Ruse pred seboj. — S srbskega bojišča nič novega. — Na Francoskem še ni odločitve.

Veliki dogodki povzročajo velike spremembe.

Svetovna zgodovina kaže iz raznih stoletij, da so veliki dogodki povzročili navadno velike spremembe med raznimi državami, deželami in med raznimi narodi. Nekatera stoletja so označena v zgodovini s krvjo, kajti povestnica natančno opisuje hude boje preteklosti, razkriva vzroke teh bojev in poča tudi vestno sliko posledic, ki so jih imele vojske za razne narode in razne države. Kakor že navadna prislovi- ca pravi, da za dežjem mora solnce priti, tako pričakuje čitatelj zgodovine vedno le edino, da morajo priti za hudo vojsko dobri, za narodne srečni časi.

Nas zemljane je zadela svetovna vojska, kakoršne še ni videl svet in je ne opisuje zgodovina. Smo v skrbeh za trenotek; žalost navdaja vsakogar, ki premišljuje o grozovitih žrtvah, toda zgodovina s svojimi stoletnimi in stoletnimi skušnjami, nas bodri in nas navdaja z upanjem na boljše, srečne dni.

Tudi mi Slovenci, zlasti spodnještajerski, obmejni Slovenci, smo hudo prizadeti vsled te vojske. Naši očetje, naši sinovi prelivajo kri za dom, za cesarja.

Radi nosimo vsa bremena, ki jih nam nalaga država, prenašamo račevoljno vse težave in skrbi tega resnega trenutka, ker upamo in upamo, da bodo tudi za nas Slovence ti veliki dogodki donesli popolno spremembo v notranjem političnem oziru.

Po vsaki veliki vojski so se ublažila med raznimi državami in narodi marsikatera nasprotstva; po vseh velikih bojih so zginile mržnje med raznimi ljudstvi; zato smo prepričani, da bodo tudi ta največji svetovni dogodek odstranil marsikatero oviro, ki so se zoperstavljale razvoju in procvitu slovenskega naroda.

Visoki državni uradnik, kateri zavzema najodličnejše in najodgovornejše mesto v naših južnih kroninah, je rekel kot Nemec, da razločuje le dvoje vrst državljanov, to so: pošteni in nepošteni, naj si pa bodo katere koli narodnosti. To načelo se bo moralo tudi uveljaviti: vsem jednake pravice in iste dolžnosti.

Če pri nas ti svetovni dogodki dozori to načelo, bomo mi spodnještajerski Slovenci tem bolj hvaležni Boga, da je dal priliko, v kateri so se borili slovenski mladeniči in moške kakor levi in prelivali svojo kri hrabro za domovino. Že s tem je popolnoma poplačana zvestoba slovenskega naroda. Zlasti spodnještajerski obmejni Slovenci in naši bratje Korošci smo z velikim veseljem in zadovoljstvom čitali poročila nemških in pruskih listov, češ, da so nemška obrambna društva v nemški državi proti Poljakom ustavila svoje delovanje. Še večje veselje pa je nas navdajalo, ko so prišlo celo v Avstrijo iz Berolina vesti, da je nemška vlada sklenila podeliti Poljakom v Nemčiji vse pravice in zajamčiti poljskemu jeziku enakopravnost v šoli in uradu. V veliki Nemčiji se pozna že torej sedaj ob teh velikih dogodkih prevrat, ki bode le zbližal vse različne nemške državljane med seboj. Nemški cesar Viljem je sam rekel: „Ne poznam več strank, temveč le nemške državljane!“

Če je že tako v Nemčiji, smo pač prepričani, da bo prišlo tem prej do istega zaključka v Avstriji, v kateri biva toliko narodnosti, ki so navezane druga na drugo. Če se sedaj v vojski proti sovražniku borijo vse narodnosti ramo ob ramo, če se skušajo med seboj v vrlinah in hrabrosti, če ne poznajo med seboj, kar bi jih ločilo, ampak kar jih druži, jim daje moč, ravno tako bodo morali tudi v mirovnem času po teh dogodkih skupno delovati v gospodarski napredek države kot enakopravni državljani, kot člani raznih narodov, katerim se daje v uradu in v šoli popolna in jednaka pravica.

Zavladal bo lep mir in vlada bo lahko rekla: „Avstrija ima vse v svojem varstvu: Nemce, Slovence, Madžare, Poljake, Rusine, Hrvate, Čehe, Italijane, Rumune, med katerimi ne sme biti nobene razlike, vsi so Avstrijci!“ Bog daj, da bi ti veliki dogodki donesli spremembe v tem smislu, ker bi zlasti mi spodnještajerski obmejni Slovenci pozdravljali nastop tako srečnega časa.

Rumunski kralj Karol umrl.

V sredi vojskega hrupa je v soboto, dne 10. oktobra jutraj umrl kralj naše sosednje države, Rumunije, Karol I. Mož je zadnji čas močno bolehal. Imel je tudi želodčni krč ter je poleg tega še trpel na obolenju ledvic. Poročila o bolezni kralja Karola nihče ni vzel za resno. Radi tega je smrt vladarja Rumunije, ki je bil s svojo državno politiko naklonjen Avstriji, prišla skoro nepričakovano.

Kralj Karol je bil rojen dne 20. aprila 1839 kot sin kneza Ferdinanda iz rodbine Hohenzollern. Dne 20. aprila 1866 je rumunski narod pri ljudskem glasanju izvolil njega za kralja Rumunije. Dne 13. maja istega leta je bil novi kralj slovesno proglašen za rumunskega vladarja. Kralj Karol se je poročil dne 30. novembra 1869 s princezino Elizabeto iz hiše Neu-wied. Kraljica je sorodnica bivšega albanskega kneza Viljema ter je znana kot pesnica „Carmen Sylva“.

Izpraznjeni kraljevi prestol je sedaj zasedel sin brata umrlega kralja, princ Ferdinand, ki je bil rojen dne 24. avgusta 1865. Poročil se je l. 1893 s princezino Marijo iz hiše Sachsen-Koburg in Gotha. Nova rumunska kraljica je nečakinja ruskega carja in vnukinja angleške kraljice ter sestrična nemškega cesarja.

Pokojni kralj je veljal kot velik prijatelj Avstrije in Nemčije, zato se je sporazum zamaš trudil, dobiti ga v sedanji vojski na svojo stran, čeprav je po večini ljudstvo za skupno postopanje z Rusi. Novi kralj Ferdinand je nesamostojen, zato ni mogoče prekovati o njegovi politiki. Sicer pa upamo, da bosta v 14 dneh, ko bodo na Rumunskem končane vse pogrebne in nastopne slovesnosti, že Francoz in Rus v takem položaju, da se ne bo nihče več silil k njima.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 12. oktobra 1912.

Vesela poročila prihajajo iz Galicije. Mi prodramo in Rusi se umikajo. Na dveh krajih so se nam postavili v bran, zapadno od Przemysla pri Dynowu in severozapadno od Przemysla pri Lancutu, toda povsod so se umaknili s precejšnjimi izgubami. Gotovo so sprejeli Rusi obe bitki pri Lancutu in Dynowu le zaradi tega, da čete s topovi in trenom, ki so oblegale Przemysl, lahko v redu umaknejo. V koliko se jim je ta „red“ posrečil, ne vemo, kajti naše uradno poročilo pravi, da so Rusi bežali k prehodom čez reko San pri Sieniawi in Lezajski. Tudi Przemysl ni več oblegan, Przemysl je otet.

Nemška armada, ki nam je prišla na pomoč, se pomika ob Visli v smeri Krakovo-Varšava.

Przemysl otet.

Dunaj, 11. oktobra.

Uradno se poroča z dne 11. oktobra opoldne: Naše naglo prodiranje proti reki San je osvobodilo trdnjavo Przemysl od ruskega obleganja. Naše čete so ukorakale v

trdnjavo. Povsod, kjer so se še Rusi postavili v bran, so jih naše čete porazile. Na begu v smeri proti mostovom čez Reki Sieniawi in Lezajsk je prišlo mnogo Rusov v naše ujetništvo.

Rusi se umikajo izpred Przemysla.

Dunaj, 10. oktobra, opoldne.

Iz avstrijskega generalnega štaba je prišlo naslednje uradno poročilo:

Včeraj so Rusi napadli južno-izhodno stran utrdb trdnjave Przemysl. Trdnjavska posadka je vse sovražne napade zopet hrabro odbila. Rusi imajo velike izgube. Po ponesrečenem napadu so se Rusi začeli na celi oblegovalni črti umikati izpred trdnjave. Zahodno stran trdnjave so Rusi popolnoma zapustili. Nekateri avstrijski kavalerijski oddelki so že prijezdili v trdnjavo. Naše čete prodirajo izredno naglo. Sovražnikove čete so radi tega zelo presenečene. Da bi naše prodiranje nekoliko zadržale, so ruske čete poskušale protinapad na zahodno stran trdnjave. A ta poizkus se je Rusom ponesrečil. Rusi se niso mogli nikjer uspešno upirati našemu napredovanju.

Pet do šest ruskih infanterijskih divizij, ki so stale pri mestu Lancut, se v divjem begu umikajo proti reki San.

Naši so po kratki borbi premagali tudi eno kosaško divizijo ter eno rusko infanterijsko brigado, ki ste stali v dobro utrjenih postojankah izhodno od mesta Dynow. Iz novejših poročil je posneti, da so naše čete sovražniku povsod za petami.

Tudi Ogrsko bo v komitatih Marmaroš in pa Besztereze-Naszod kmalu popolnoma očiščeno od tam razsajajočih ruskih oddelkov.

Cela ruska divizija uničena.

Z bojišča, 10. oktobra.

V torek, dne 6. oktobra, so Rusi z veliko silo naskočili trdnjavo Przemysl. — Branilci trdnjave so pustili Ruse, da so se približali na 800 korakov prvim utrdbam. Nato so naši začeli iz topov, strojnih pušk in infanterijskih pušk grozno streljati na ruske oddelke. Uspeh naših krogel je bil naravnost strašen. Izmed 10.000 Rusov, ki so se bližali trdnjavi, so ostali skoro vsi mrtvi in ranjeni na bojišču. Ruski napad se je popolnoma ponesrečil.

Rusi so zamaš obstreljevali trdnjavo Przemysl.

Dunaj, 9. oktobra opoldne.

Avstrijski generalni štab poroča: Naše prodiranje je prisililo Ruse, ki so napadali našo trdnjavo Przemysl — v noči na 8. oktober so bili ruski napadi najhujši — da so opustili napadanje. Ruse je to napadanje stalo velikanske žrtve. Včeraj, četrtek, 8. oktobra dopoldne, je odjenjalo nekoliko obstreljevanje trdnjave po ruski artileriji. Deli ruske oblegovalne armade so se začeli umikati z oblegovalne črte. Pri

mestecu Lancut so se postavile proti našim prodirajočim četam močne ruske čete. Boj se traja dalje. Naši so pregnali Ruse iz mesta Rozwadow.

Pri Przemyslu padlo 40.000 Rusov.

Dunaj, 9. oktobra.

Rusi so v torek, dne 8. oktobra, prvokrat naskočili trdnjavo Przemysl. Lotili so se zunanjih trdnjavskih okopov. A prišli niso dalje, kot do žičnih ograj in jarkov pred našimi okopi. Vrniti so se morali z velikimi izgubami. Ogenj naših trdnjavskih topov je grozno moril v ruskih vrstah. Cela trdnjava je bila kakor ognjenik, ki na vse štiri strani bljuje grozovit ogenj. Na tisoče Rusov je zletelo v zrak, ko so prišli na kraje, kjer so naši položili podzemne mine. Ceni se, da so Rusi dosedaj zgubili pred Przemyslom že 40.000 mož.

Rusi radi tega tako hitijo z napadi na trdnjavo, ker vedo, da hiti avstrijska in nemška armada oblegancem na pomoč. Položaj je za Ruse vedno slabši. Sedaj je dvoje mogoče: ali Rusi zapustijo ozemlje pred Przemyslom, ali pa se spustijo v bitko, v kateri bodo imeli za svojim hrbtom ogenj težkih trdnjavskih topov.

Kako korakamo proti Rusom.

Gradec, 10. oktobra.

„Grazer Volksblatt“ je dobil od nekega vojaškega strokovnjaka sledeče poročilo:

Nemška armada je pri Ivangorodu, Radomu in Ostrovicah porazila Ruse. Pri Opatovem, Klimontovu in Sandomirju pa avstrijske čete tako močno pritiskajo na Ruse, da se ti umikajo na celi črti čez Vislo.

Del avstrijske armade je dne 8. t. m. zasedel lepo gališko mesto Rzeszow. Avstrijci, ki prodirajo na južni strani Rzeszowa, imajo zelo slaba in težavna pota. Krajevne razmere v tem ozemlju so take, da bo trajalo delj časa, predno bo ta del naše armade dosegel svoj cilj. Z vso gotovostjo se lahko trdi, da je naloga teh čet, da rešijo trdnjavo Przemysl. Domneva se, da se je že te dni razvil hud boj med našimi prodirajočimi in ruskimi oblegajočimi oddelki pred Przemyslom. Na naši strani je upati, da se bo našim posrečilo do dne 11. oktobra, to je do nedelje, doseči stik s trdnjavo. Skoro gotovo se bo pred Przemyslom kmalu na to razvila velika bitka. Naše čete, ki gonijo Ruse z Ogrskega in Karpatov, nimajo samo naloge, da naženejo sovražnika iz tamošnjega ozemlja, ampak da pridejo čimprej v dotiko z našo glavno armado v Galiciji in ojačijo tako našo bojno silo proti glavni ruski moči. Prodiranje čez Karpate pa je radi naravnih ovir tako težavno, da prodiranje v Galicijo ne gre tako naglo naprej, kakor bi bilo želeli.

Mesto Rzeszow, katero so naši zopet iztrgali Rusom, leži zahodno od trdnjave Przemysl na reki Visloka ob glavni progi državne železnice Krakov—Lvov. Mesto šteje 25.000 prebivalcev.

Rusko napadalno prodiranje razbito.

Krakov, 9. oktobra.

„Nova Reforma“ poroča: Rusko napadalno prodiranje na črti Rozwadow—Mielec—Ottinow je popolnoma razbito. Rusi se umikajo v Galiciji v smeri od reke Dunajec na izhod. Naše napadalno prodiranje na levem bregu Visle napreduje uspešno. Med Kielcami in Szezucinom ni nobenega ruskega vojaka več. Umaknili so se vsi v divjem begu proti Ivangorodu. Kakor poročajo, so rusko armado v tem kraju tvorili trije kori pehote in dve diviziji konjenice. Boji po prekoračenju Visle so trajali dva dni in so končali z veliko avstrijsko zmago.

Rusi se hočejo izogniti veliki bitki.

Dunaj, 8. oktobra.

Na izhodnem bojišču se Rusi v velikem obsegu umikajo. V tem trenutku je še dvomljivo, če bo prišlo do velike bitke, ker se je Rusi skušajo izogniti.

Mi gremo z vso silo naprej.

General Dankl brzojavlja.

Inomost, 8. oktobra.

Inomoškim strelcem je general Viktor Dankl na njihovo čestitko k odlikovanju z železnim križcem poslal naslednjo brzojavko:

„Vam in vsem strelcem prisrčna hvala in pozdrav. Mi gremo z vso silo naprej in se bomo z božjo pomočjo protoklali skozi. Na veselo svidenje!“

Rusi beže z Ogrskega.

Dunaj, 9. oktobra.

(Uradno.) Položaj naših čet na Karpatih je zelo ugoden. Rusi se v divjem begu umikajo iz maroškega komitata.

Pri mestecu Boesko, ki leži na potu iz Marmaroš-Szigeta čez Karpate, so naši razbili veliko četo ruskih kozakov. V teh bojih so se posebno odlikovali mladeniči-strelci iz Ukrajine (Rusini).

Naše čete prodirajo čez prelaza Beskid in Bereke na Karpatih proti mestoma Slawsko in Tuholka v Galiciji. Ruse, ki so bili pri prelazu Ušzok od naših hudo tepeni, potiskajo Avstrijci pred seboj mimo mesta Turka v Galiciji.

Zopet čez 1000 Rusov ujetih.

Budimpešta, 10. oktobra.

Korni poveljnik, general Tersztyanszky, je brzojavno sporočil budimpeštanskemu županu, da je njegov budimpeštanski armadni zbor pognal Ruse z Ogrskega in da je pri tem ujel nad 1000 sovražnikov.

Nov poveljnik v Galiciji zoper Ruse.

Kodanj, 9. oktobra.

Po poročilih, ki so prišla preko Londona, je bil na mesto generala Hindenburga imenovan za poveljnika nemške armade v izhodni Prusiji general pl. Morgen. (Iz tega poročila sledi, da je general pl. Hindenburg najbrž prevzel vodstvo armade, ki se bori na Poljskem zoper Ruse.)

Cepljenje zoper kolero. — Krasno vreme na bojišču.

Z bojišča, 9. oktobra.

Zdravniki so naše čete cepili zoper kolero. Na ta način se je v balkanski vojski na grški strani preprečilo, da se ni kolera razširila. — Vreme je na gališkem bojišču izborna. Le noči so že precej mrzle.

Zima v Rusiji.

Dalje, nego v drugih deželah, pritiska zime trda pest daljne poljane Rusije. Stepe, doslej puste, enolične, se odevajo v blestečo nevestino obleko, ki jej zmrzlina in mraz kmalu dasta blesteč sijaj bisernice. Sicer pokriva sneg morje in obrežje, polje in pot in dela vnanjo sliko dežele še enoličnejšo, ali ravno s tem pridobiva narava na veličini.

Mraz nikakor ne moti veselja. V sredini Rusije, v širini Petrograda ali Moskve, je mraz na planem redko tako neznosen, da bi prisilil Ruse, da bi se zagrebeli v svoje koče. Ob tišini — in pri velikem mrazu vlada navadno tišina — je temperatura 20—30 stopinj pod ničlo prav lahko prenašati; 10—12 stopinj, kar je srednja temperatura najmrzlejših mesecev — dajejo čisto prav ugodno vreme. V onih širinah je gibanje zraka, veter, ne pa stopinja temperature, kar povzroča občutljivost mraza in ga dela težavnega.

Dolge zimske noči, ki postajajo v glavnih mestih povod za slavnosti, tudi za kmete niso brez zabave. Tudi ti občutijo potrebo, da se shajajo k delu, ali razveseljevanju. Še pred kratkim so se zbirale v severnih provinciah žene in dekleta v največji koči vasi, ki so jo včasih nalašč najeli za ta namen. Ob migljajoči luči smolnatih tresk imajo kmečke večerne sestanke naroda, ki ga zima sama sili k družnosti. Ko so v razgovorih napredle lanu ali volne in so prišli poleg njih fantje, začeli so prepevati kako tistih mešanih zbornih pesmi, ki so zveste ruskemu narodu, ali pa s kakim svojih počasnih plesov ob spremljevanju balajke, ki jo danes le prerada izpodriva — harmonika. Zima ima svoja dela, kakor svoje zabave. V Rusiji, kakor povsod, je zima letna doba mest, družb in veselja. Na deželi je to čas transportov, kar je tam, kjer je daljava v največjo oviro, velike važnosti. Poleti so kmetom na razpologi le ceste, ki jih je premalo po številu in niso v dobrem stanju. Pozimi pa jim sneg in led gradita krasne poti, na katerih postaja potem živahno. Pomanjkanje snega zakasnjuje včasih sani in ustvarja s tem veliko nepriliko. V časih, ko se menjata zmrzlina in južno vreme, v jeseni in na spomlad, je kmet najpogosteje prisiljen ostajati doma. Brezdelica v zimi je v severnih provinciah ustvarila vse tiste obrti, od katerih žive cele vasi in ki so oživele potovalno trgovino ter mnogoštevilna sejmišča, kjer se prodajajo izdelki kmečke domače pridnosti. V zimi izdelujejo kmetice rdeče in modre čipke in tiste mične robce z barvanimi vezenci, ki so jim poteze kakor vzete iz ledenih cvetlic, ki jih riše mraz na šipe oken.

Nemško-francosko bojišče Antwerpen — padel.

Maribor, 12. oktobra 1912.

Kakor smo že v sobotni posebni izdaji kratko poročali, je padla v petek popoldne druga največja

trdnjava celega sveta — Antwerpen, po komaj 12dnevem obstreljevanju. Obleganje Antwerpna se je pričelo dne 27. septembra in 9. oktobra je padla trdnjava, o kateri se je splošno sodilo, da je nepremagljiva. V krajšem času, kakor pred Antwerpnom, se še ni nikdar poprej, odkar zaznamuje svetovne zgodovinske dogodke zgodovina človeštva, posrečilo kateri koli si bodi oblegovalni armadi premagati kako tako močno utrjeno mesto ali trdnjavo, kakor je bila trdnjava Antwerpen. Usodepoln in pretresljiv je padeč Antwerpna za nesrečno deželo in njenega kralja, kajti s padcem Antwerpna je izgubila Belgija svoje zadnje opiralnišče in belgijski kralj Albert svoje zadnje pribežališče. Že v nekaterih dneh bodo zasedli Nemci še oni majhni del dežele, ki je dosedaj še v oblasti Belgijcev, ozek pas ob morskem obrežju, in kralj Albert bo kralj brez dežele.

Padeč Antwerpna pa ni le usodepoln za Belgijo, ampak je v vojaškem oziru usodepoln tudi za Francijo in Anglijo, kajti vse bojne sile, katere je morala Nemčija dosedaj zastaviti v Belgiji, so ji sedaj na razpolago v boju proti Francozom in Angležem. Nič manj kakor 200.000 mož ter ogromno število težkih in oblegovalnih topov, navadnih topov, strojnih pušk in drugega vojnega gradiva bo sedaj Nemčija odposlala v Francijo.

Padeč Antwerpna je napravil v Parizu in v Londonu najglobokejši utis, ker le predobro vedo, da bo sedaj krenil nemški general Beseler, premagovalec Antwerpna, s svojo armado proti jugu v Francijo in neprimerno močno ojačil nemško desno krilo v boju proti Francozom. Toda v vojaškem oziru je najvažnejše dejstvo, da je Pariz, kot najmočnejša trdnjava celega sveta, zgrajen po istih načrtih velikega mosta-zgraditelja trdnjav francoskega inženirja Brialmonta, kakor je bila zgrajena belgijska trdnjava Antwerpen. Tudi Pariz obdaja velikanski pas utrd — narodni ponos Francozov. Kakšna pobitost se je morala sedaj po padcu Antwerpna polastiti Francozov! Padeč Antwerpna je zaključil usodo Belgije, padeč Pariza pa utegne zapečatiti usodo Francije.

Uradno poročilo.

Dunaj, 10. okt., ob 10. uri dop.

Veliki nemški glavni stan uradno poroča, da je večeraj, v petek dne 9. oktobra popoldne, padlo več utrd notranjega trdnjavskega pasu v Antwerpnu nemški armadi v roke. Mesto Antwerpen se nahaja od večeraj popoldne v nemški posesti. Poveljnik in posadka zbežala iz Antwerpna. Nekatere stranske utrdbe se še nahajajo v lasti Belgijcev in Francozov. Te utrdbe pa nimajo na posest mesta Antwerpen nobenega upliva in pomena.

Avstrijski topovi zavzeli Antwerpen.

Da se je Antwerpen moral udati, razlog za to so avstrijski topovi, takozvane motorne baterije možnarjev, ki so ga obstreljevale. Napram našim topovom je vsaka bramba zaman. Daljava, iz katere streljajo, je tako velika, da sovražni topovi ne morejo doseči naših baterij, obenem pa tudi ne spoznati, kje so postavljene. Učinek vsakega strela je bajen. Razdejanje je tako veliko, da bi človek tega ne verjel. Pri motornih baterijah je veliko slovenskih vojakov, tudi Orlov, in tako lahko rečemo, da Slovenci pridobivamo Nemčiji sijajne zmage.

Slovenski vojaki pred Antwerpnom.

Slovenski topničar Franc Kuster, ki je pridržen nemškemu c. kr. artilerijskemu bataljonu št. 8, II. stotnija, avstrijska motorna baterija možnarjev, nam je poslal izpred Antwerpna dopisnico s sledečo zanimivo vsebino:

„Srčen pozdrav na vse slovenske fante. Mi smo že 6 tednov v ognju in nam prav dobro gre. Vse za vero, dom in za cesarja! Korajža nobenemu ne manjka. Težave vse sproti pozabimo ter prav veselo in srečno živimo. Sovražnik kar gleda in strmi pred našimi bombami. Zato slovenski fantje kot junaki le naprej, da se bo reklo: Avstrija je bila od nekdaj in mora in hoče ostati od vekomaj. Srčen pozdrav tudi od nemških junakov. Z Bogom! Na svidenje! Prihodnjič več!“

Kako so Nemci obstreljevali mesto Antwerpen.

Berolin, 9. oktobra.

Po zavzetju sedem najmočnejših antwerpenskih zunanjih predutrdb so namerili Nemci svoje velikanske topove na edino antwerpensko predutrdbo Breen-donk, ki je še branila obstreljevanje notranjega pasu utrdb ter začeli obstreljevati mesto Antwerpen samo. Toda padla je v četrtek zvečer tudi ta zunanja

predutrdba in nemški oblegovalni topovi bruhajo sedaj svoje velikanske krogla na notranje utrdbe in v mesto Antwerpen. Nemški general Beseler je že v sredo popoldne obvestil antwerpenske oblasti, da namerava obstreljevati mesto. Po padcu predutrdbe Breendonk je pa začel v četrtek opolnoči obstreljevati mesto. Prva granata je padla v južni del mesta. Med obstreljevanjem je metal tudi neki nemški Zepelin bombe na mesto in zlasti na shrambe za petrolej. Začelo je goreti, vsled česar so petrolej izpustili. Nato so Nemci obstreljevali severni del mesta. Južni kolodvor gori. Predmestje Berchem je zelo trpelo, baje je zletela smodnišnica v zrak. Obstreljevanje Antwerpena je trajalo celo noč. Močen angleški oddelek je zasedel s težkimi topovi črto notranjih fortov, ki jih hočejo braniti do skrajnega.

Prebivalstvo Antwerpena in drugih bližnjih trgov in mest beži na vse strani. En del je dospel v Vlissingen, da se odpelje na Angleško. Mnogo se jih je odpeljalo iz Antwerpena naravnost na Angleško. Tudi Rotterdam je od beguncev preplavljen. Listi poročajo iz Rosendaala: Begunci pripovedujejo, da je vojaški gubernator v Antwerpnu v četrtek pozval prebivalstvo, da naj zapusti mesto. Ob 11.30 je priplul nad Antwerpen nemški zrakoplov, ter vrgel eno bombo na kolodvor. Od takrat zapušča prebivalstvo z velikim strahom mesto. Pota proti holandski meji so črna bežečih ljudi. Stevilni posebni vlaki vozijo v Rosendaal.

Antwerpen gori.

Kolin, 9. oktobra.

Iz Kolina se poroča, da gori mesto Antwerpen na vseh štirih koncih. Velika antwerpenska vojašnica Sv. Jurija je v plamenu, istotako vojaška bolnišnica. Ranjenci so zbežali iz nje. Belgijski kralj Albert je nameraval v četrtek izročiti Antwerpen Nemcem, toda Angleži so mu to odsvetovali. Govori se, da je belgijski kralj Albert v četrtek zvečer zapustil Antwerpen in se odpeljal na Angleško. Drugo poročilo pa ve povedati, da je kralj ranjen in še ni zapustil mesta. Popolnoma je izključeno, da bi se mogel Antwerpen še delj časa držati.

Velikanska borba na Francoskem.

London, 7. oktobra.

Londonškemu listu „Times“ se poroča iz Pariza o velikanski borbi na Francoskem sledeče: Čeprav je imel sovražnik (nemška armada) tuptam še srečo, da je porazil Francoze, je vendar moralno zadržanje francoskih čet neomajeno. Boji na Francoskem bodo brez dvoma od tedna do tedna vedno hujši. Če se posreči Francozom, poriniti Nemce čez mejo nazaj, nemški armadi ne bo več mogoče izvršiti nobenega obkoljevanja. Doživeli bomo take boje iz bližine, ki nas spominjajo na obleganja, v katerih igrajo glavno ulogo sporedni okopi in utrdbe, ki so od aljene druga od druge le 20 metrov. Ta del vojske bo brez dvoma največji in najgrozovitejši v tej celi velikanski borbi.

Francoski generalisimus Joffre.

Ko je dne 4. avgusta t. l. napovedala Nemčija Franciji vojsko, se je moral francoski vojni minister Messimy, ki ni po poklicu častnik, ampak meščanski parlamentarec, odločiti, komu naj poveri vrhovno poveljstvo francoske armade. Vsakdo je pričakoval, da se bo takoj odločil za načelnika generalnega štaba Joffre, a potreboval je celih 24 ur, predno ga je imenoval za vrhovnega poveljnika, ko je vendar bila vsaka minuta tako neizmerno dragocena. Vzrok tega odlašanja je bil ta, da je bil Joffre znan v armadi kot izvrsten teoretik in velik čudak. Še le tedaj, ko so se mnogi francoski generali izjavili, da se je ta čudak v raznih bojih v Indokini, na Formozi in na otoku Madagaskar zelo odlikoval ter doprinesel dokaz, da je izvrsten vojskovodja, je bil imenovan za generalisimusa francoske armade.

Kdor je imel priliko, občevati z generalom Joffre, je dobil nekaj čuden utis o tem možu. General Joffre namreč posnema v vseh svojih dejanjih že celih 44 let velikega molčečega nemškega maršala grofa Moltkeja, zmagovalca nad Francozi leta 1870-71. Tega leta je namreč vstopil Joffre kot prostovoljec v francosko armado in postal v kratkem času častnik. V raznih bitkah med francoskimi in nemškimi četami leta 1870 je imel Joffre priliko občudovati izvanredno točnost, strogi red in dalekosežne bojne načrte nemške armade, lastnosti, katerih ni našel v lastni armadi. Vedno bolj je občudoval moža, ki je spravljal nemško armado na tak vrhunec popolnosti in jo vodil od zmage do zmage — grofa Moltkeja, načelnika generalnega štaba nemške armade. Toda ni ga samo občudoval, ampak začel ga je tudi posnemati v vedenju in v molčečnosti. Grof Moltke je bil namreč malobeseden mož, ki ni govoril mnogo, vsled česar so ga v nemški armadi nazivali za „molčečega generala.“ Tako je postal poprej zgovorljivi in gostobesedni Joffre po vzgledu Moltkeja redkobeseden pravcati čudak. Joffre je z vso vneto temeljito preštudiral ves vojni načrt Moltkeja in se vanj zelo vglobil. Prevečala ga je edina želja, kako bi mogel v najkrajšem času uporabiti svoje študije v vojski proti Nemčiji. Ker pa do te vojske le ni hotelo priti, je vstopil v častniški zbor francoskih kolonialnih čet v

Afriki in tudi v Aziji. V Aziji, daleč proč, je kmalu zaslovel kot preosnovitelj francoskih kolonialnih čet in odličen vojskovodja, ki je vodil francoske kolonialne čete v raznih vojskah in uporih od zmage do zmage. Vsled tega je bil ves francoski častniški kor, ko je zazvedel za imenovanje Joffreja za vrhovnega poveljnika francoske armade v sedanji vojski, popolnoma prepričan, da se bo Joffreju posrečilo, da bo zmagonosno že v nekaterih tednih vkorakal v Berlin — tem večje je pa sedaj razočaranje, ko stoje nemške čete komaj 60 do 70 kilometrov proč od Pariza.

Angleška izdajstva napram Franciji.

Berolin, 6. oktobra.

Iz Rima se poroča, da je odposlal angleški zunanji minister Edvard Grey neko zaupno osebo v Rim z naročilom, naj pregovori Italijo, da se postavi v sedanji vojski na stran tropsporazuma. Edvard Grey je že vnaprej določil razne točke, ki bi prišle v poštev pri sklepanju miru. Tako na primer bi naj dobila Anglija nemško vojno brodogradnjo, a Italiji še pa posebno svetuje, da se odloči za tropsporazum, ker si želi Anglija to kot protiutež napram Franciji. Pri sklepanju prihodnjega miru je že določil vnaprej, da bi dobila Italija v slučaju, če bi se vrgla na stran tropsporazuma, nekaj — francoskega ozemlja. Ta zahrbtnost Anglije pove vse in ni nič drugega, nego očividno izdajstvo napram lastni zaveznici — Franciji!

Jeklene hiše za angleške čete.

Berolin, 5. oktobra.

„Morning Post“ poroča iz Vašingtona sledeče: Anglija je kupila 100.000 jeklenih plošč, da zgradi iz njih hiše za svoje vojake, ki so na bojišču. Take jeklene hiše se lahko v kratkem času in na lahek način skupaj zložijo in razložijo.

Brzojavna zveza med Španijo in Anglijo prerezana.

Frankobrod, 7. oktobra.

List „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Stockholma, da je brzojav med Anglijo in Španijo prerezan. Sumi se, da so nemške ladje prerezale podmorski brzojavni kabel med Londonom in španskim vojnim pristanščem Bilbao.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Boji v Srbiji.

Osek, 9. oktobra.

Neko poročilo od srbske meje pravi, da se nadaljujejo boji v notranji Srbiji južno-izhodno od Krupanje z veliko srditostjo. Kljub hrabrosti srbskih čet, ki se jim ne more odrekati, so se vsi srbski poizkusili, da bi iztrgali našim četam v vojaškem oziru zelo važne in ugodne postojanke, izjalovili. Naše čete so odbile vse srbske napade.

V zadnjih bojih so izgubili Srbi zopet mnogo častnikov ter moštva in mnogo vojnega gradiva. — Naše čete so tudi ujele veliko število srbskih vojakov.

Po poročilih teh ujetnikov je posneti, da je položaj srbske armade skrajno neugoden. Tudi v teh bojih so izvršili Srbi več grozodejstev. V zadnjih dnevih je nastopilo slabo in mrzlo vreme. Zdravstveno stanje in razpoloženje avstrijskih čet je prav izborna.

Nemško-rusko bojišče.

Berolin, 9. oktobra.

Veliki glavni stan poroča dne 8. t. m. zvečer: Na izhodnem bojišču je neka ruska kolona, ki je prišla od Lomže, dosegla nemško mesto Lyck.

Mesto Lyck leži v izhodni Prusiji, kakih 25 km od nemško-ruske meje in 40 km od Avgustowega, koder so bili pretekli teden Rusi poraženi. Iz tega poročila se sklepa, da Rusi zopet z veliko silo prodirajo v izhodno Prusijo.

Prodiranje Nemcev v južno Poljsko.

Frankobrod, dne 9. oktobra.

„Frankfurter Zeitung“ poroča: Angleški list „Daily Mail“ je dobil iz Petrograda poročilo, da prodirajo nemške čete v štirih delih proti južni Poljski. Trije od Kališa in Bendzina proti Varšavi, eden od Krakova ob Visli.

Na morju.

Francosko brodogradnjo v Adriji.

Split, 8. oktobra.

„Naše Jedinstvo“ poroča: Iz Dubrovnika smo prejeli vest, da se je francosko brodogradnjo v nedeljo,

dne 4. t. m., pojavilo pri Grebanu (zunaj Lupada) in bombardiralo svetilnik na malem otoku Daža. Nato je brodogradnjo izginilo.

Dalmatinski otok Daža leži pred uhom v Gruški zaliv.

Raznoterosti.

Iz sodne službe. Ajvskulant dr. Martin Senjor je imenovan za sodnika.

* Iz davčne službe. Asistent Anton Petek je prestavljen iz mariborske davkarije k davkariji v Marjino Celje.

Vitez Pogačnik. Podpredsednik poslanske zbornice g. Josip vitez Pogačnik, nadporočnik v rezervi, nam sporoča, da je pridelen kot ordonanci častnik 6. armadnemu zboru. Zdrav je in pozdravlja vse prijatelje in znance.

Kardinal Ferrata, papežev državni tajnik, umrl. Iz Rima se dne 10. oktobra brzojavno sporoča, da je v soboto, dne 10. oktobra, ob 12. uro popoldne umrl papežev državni tajnik, kardinal Dominik Ferrata. Kardinal je bil do zadnjega trenutka pri popolni zavesti, je bil še malo pred smrtjo spreviden in obhajan ter je vzel od prijateljev in znancev slovo.

Duhovniška vest. Minorit č. g. o. Lucij Selinšek je prestavljen na župnijo Wenzersdorf na Nižje-Avstrijskem. — Kot c. in kr. vojna kurata sta vpoklicana č. gg. dr. Anton Jehart, nemški pridigar v Celju, in Josip Pinter, mestni kaplan v Celju.

† P. Leon Črček. V Lipnici je dne 10. t. m., ob 10 uri ponoči mirno v Gospodu zaspal vlč. g. o. Leon Črček v 45. letu svoje starosti. Rojen je bil v Žuženbergu na Dolenjskem; deloval je kot redovnik skoraj ves čas svojega redovnega življenja v Lipnici. R. i. P.!

Vojni kurat Kren na bojišču. Iz Košic na Ogrskem nam sporoča vojni kurat Fr. Kren: „Danes (dne 8. oktobra) odpotujem na bojišče v Galiciji. Tukaj je vse v zastavah. Došla so namreč iz Galicije poročila, da naši na celi črti zmagovito prodirajo proti Rusom. Molite za nas in za srečno zmago avstrijskega orožja!“

Dr. Al. Juwan, odvetniški koncipient pri dr. Leskovarju v Mariboru, nam je poslal s črnogorskega bojišča dopisnico sledeče vsebine: „Pozdravljam vse znance, vse naše mariborske prišaste ter prijatelje na zeleni Štajerski. Dosedaj imam še vse kosti cele, telo zdravo. Prestal sem že celo vrsto večjih in manjših prask v golih in strmih gorskih grebenih. Sedaj imamo tukaj slabo vreme. Kljub hudim naprom gonimo sovražnika pred seboj. Na veselo svidenje ob koncu vojske! Vidimo se kot zmagovalci. Da ste mi vsi zdravi, prijatelji moji!“

✓ Izpred deželnoobrambnega sodišča. Iz Gradca se poroča: Nadalje so še izpuščeni: Franc Škof, kaplan v Kamnici, Miroslav Volčič, župnik v Breznu, Ivan Hlebič, posestnik pri Sv. Križu nad Mariborom, nadučitelj Jakob Kopic od Sv. Lenarta v Slov. goricah, organist Jakob Cafuta v Kamnici, poštni uradnik Fr. Zmazek, A. Vaupotič in J. Siebenreich, nadučitelj Franc Krajnc od Sv. Barbare pri Mariboru, Anton Novačan, pisatelj v Celju. — Posestnik Jožef Košan iz Litmerka pri Ormožu je bil dne 10. oktobra oproščen. Obtožen je bil, da se je pregrešil zoper par. 65a državnega zakonika. — Trgovski pomočnik A. Jirin iz Celja je bil kaznovan na 2 leti težke ječe, ker je klical dne 27. julija v Gaberju pri Celju: „Živijo Srbija!“ Čevljar Stifter iz Stainach na Gornjem Štajerskem je bil kaznovan na 13 mesecev težke ječe radi klica: „Čisto prav je, če so tepeni Avstrijci od Srbov in Albancev. Lakote naj poginejo!“ Delavec Jakob Gradischnig je dne 5. avgusta na kolodvoru v Prevaljih klical „Hoch Serbien!“; kaznovan je na devet mesecev težke ječe. — Ob sklepu lista še izvemo: Nadalje sta izpuščena: Andrej Bračič, župnik v Lembahu, in Ivan Razbornik, kaplan v Jarenini, ter Ludovik Stancer, četrtišolec v Jarenini.

Nemški cesar Viljem in duhovščina. Duhovnik Brunkmann, ki je bil v vojski in prišel v ujetništvo Francozov ter se rešil, je pripovedoval cesarju Viljemu, ki je obiskal frančiškane, o dogodkih svojega ujetništva in o krutem postopanju Francozov. Cesar je ogorčen rekel: „Kaj takega je mogoče le v državi, v kateri preganjajo sv. cerkev in so oropali ljudstvu vsako vero!“ — Iz teh besed bi se pri nas lahko marsikdo mnogo naučil in si napravil drugačno sodbo.

Odlikovani junaki 87. pešpolka. Več častnikov in moč 77. pešpolka je bilo zaradi svoje hrabrosti pred sovražnikom odlikovanih. Dobili so vojaški služni križ z vojno dekoracijo: major Karol Watzek in stotnik Artur vitez pl. Pruschka. Pohvalno priznanje so dobili: stotnik Erih vitez pl. Räche, stotnik Alfonz Hofmann, nadporočnik Albert Oberweger, nadporočnik Ferdinand Praprotnik in nadporočnik Alojzij Gierlinger. Srebrno hrabrostno kolajno prvega razreda je dobil Franc Urh, srebrno hrabrostno medaljo drugega razreda podčastnika Ivan Pobežin, Ivan Sternad, rezervni četovodja Ivan Belec, korporal Angelo Mian in infanterist Franc Drame. Pohvalno priznanje sta dobila podčastnik Stelec in infanterist Jožef Gregl.

Novi vojni kurati. Vojaški škof Bjelik je prosil škofijsko ordinariato, da se dajo več duhovnikov za vojaško službo. Zlasti tudi prosi, da bi duhovniki ob železnicah, po katerih se vozijo ranjenci, proti naknadni remuneraciji oskrbovali ranjence na postajah in v vlakih. Za take vožnje dobijo duhovniki legitimacijo, s katero se brezplačno vozijo s takimi vlakmi. Kolikor nam je znano, sta taka pomožna kurata že župnik Kolenc iz Sirja in župnik Hirsche iz Radeč, ki delujeta zlasti v Zidanem mostu.

Slovensko čtivo za vojake. Apostolski vojni vikar škof Bjelik je prosil kn.-šk. ordinariat v Mariboru, da povzroči, da se nabirajo slovenski molitveniki in druge dobre slovenske knjige, ker jih potrebuje za slovenske vojake ranjence, ki po dunajskih bolnišnicah prosijo za tako čtivo. Kn.-šk. ordinariat je povabil duhovščino, naj nabira take knjige, ali njih nabavo pospešuje ter pošlje kn.-šk. konzistoriju, ki bo knjige poslal vikariatu ter priobčil izkaz teh knjig v zaukazniku.

Gospa Antonija Stajniko, soproga odvetnika g. dr. Stajnika iz Ljutomer, naznanja, da je vest, da bi bil njen soprog ranjen, neresnična.

Sin grofa Berchtolda kot prostovoljec. Grof Louis Berchtold, sin ministra zunanjih del grofa Berchtolda, je, kakor je izvedela korespondenca Wilhelm, prostovoljno vstopil kot novinec v 6. dragonski polk.

Težko ranjen je na južnem bojišču dr. Pompe, sodnik v Ljubljani, doma iz Loke pri Zid. mostu.

Slučaj združil tovariša. Ravnatelj kn.-šk. dijaškega semenišča, g. Zidanšek, je dobil dopisnico s tole vsebino: Velečastiti gospod ravnatelj! Kst bivša semeniščana se spominjava Vas in raznih doživljanj in si pri tej priliki dovoljujeva, ker naju je slučaj združil v tem resnem času pri enem in istem polku, Vam poslati najudanejša pozdrave. — F. Jarh, dr. Alojzij Trstenjak, praporščak pri 70. pešpolku.

Umrli je bivši minister Anton vitez pl. Randa. Bivši češki minister v Koerberjevem ministrstvu ter predsednik češke cesar Fran Josipove akademije in ud gosposke zbornice, Anton vitez pl. Randa, je dne 6. t. m. zjutraj v Dobrichovitzu umrl. Večerna izdaja „Narodnih listov“ poroča, da je bil umrl bivši minister dr. pl. Randa do dne 5. t. m. zvečer še popolnoma zdrav in izvrstno razpoložen. Po noči je nenkrat začel bruhati kri. Bruhanje se je zjutraj ponovilo in mu povzročilo smrt.

General Schemua odlikovan. General pehote, blaž Schemua, ki je zmagovito vodil svojo armadno zbor, je dobil red železne krone I. razreda. Odlikovanec je doma iz gorjanske župnije pri Bledu na Kranjskem in je torej slovenski rojak.

Častna smrt „Zarjana“. Padel je na bojišču rezervni praporščak 64. polka, abs. phil. Josip G. a m. b o t z, doma iz Dedonev pri Radgoni. Jos. Gambotz je bil blag, značajan in delaven akademik ter je pri svojih tovariših užival veliko priljubljenost. Z njim je položila „Zarja“ domovini na oltar prvi častni dar, obenem pa je njo samo zadela globoka žalost, ker je izgubila tako plemenitega člana. Bodi mu tuja zemlja lahka!

Pogreša se enoletni prostovoljec 7. pešpolka korporal Stanko Svetina, sin g. notarja Svetine v Pliberku. Stanko Svetina je štajerski rojak in je študiral na gimnaziji v Mariboru.

Cesar pri prvem sv. obhajilu svojega pravnu-ka. Dne 6. t. m. je bila v Schönbrunnu ganljiva domača cerkvena slavnost. Najstarejša sinova kneginje Elizabete Windischgraez, 11letni princ Fran Josip Windischgraez in njegov dve leti mlajši brat princ Ernest sta bila prvič pri svetem obhajilu. Slavlja se je udeležil tudi cesar Franc Jožef. Maševal in obhajal je oba prince katehet znani jezuit pater Kolb.

*** Vse kliče Boga na pomoč.** „Počast te Boga, da bo tudi naprej z nami!“ Tako kliče svojim vrlim vojakom zmagoslavni poveljnik nemške armade, ki se bori proti Rusom. Prošite Boga, kličejo ljudstvu sedaj širom Evrope. Vse moli za zmago. Stotisoč avstrijskih otrok sklepa sedaj vsak dan svoje ročice v molitvi proti nebu za našo zmago. Moli cesar in njegova družina, moli ljudstvo, molijo politiki in diplomatje. Francosko ljudstvo kliče na pomoč sv. Genovefo in devico Orleansko. Iz Peterburga so prenesli eno najbolj češčenih ruskih podob, ki predstavlja, kako se je prikazala Marija ruskemu svetniku Sergiju Radomjakiju ob času, ko so Rusi premagali Tatare, v glavni stan velikega kneza, ko je šel s celim svojim štabom v veliki procesiji podobi nasproti in jo sprejel na svečan način. Cel svet moli. Ne samo viharo morje, tudi vojska uči ljudi moliti in spoznavati, da je On, ki mu je dana oblast čez življenje in smrt, nad nami. Ali vidite sedaj vsi, ki ste včasih, še nedavno, zasmehovali vernost našega ljudstva, kako mogočen je On! Kaj bi počelo sedaj naše ljudstvo v teh stiskah in težavah brez opore mogočne vere? On je velik Gospod, in mi se spominjamo, da je šlo zaničevanje Njega pri nas tako daleč, da se je v zasmehovanje v poniževanje pisala beseda Bog tako-le: „bog“. Kako majhni so ljudje! Slovensko ljudstvo, zapomni si sedanje čase! Čase stisk in nadlog. Čase klicev po pomoči božji! Zapomni si!

Taborišče za ruske ujetnike na Štajerskem. V Knittelfeldu na Gornjem Štajerskem građe velik tabor za ruske vojne ujetnike. Zgradili bodo 20 barak, vsaka za 800 mož, vsega skupaj torej za 16.000

mož. Poskrbljeno je vse potrebno v razpisnem in v zdravstvenem oziru.

Slovenski vojaki v Belgiji. Dne 27. septembra je poslal slovenski vojak-topničar iz Bruslja v daljni Belgiji dopisnico sledeče vsebine: „Hvala Bogu, jaz sem zdrav dosedaj. Tukaj nam gre prav dobro. Pijemo pivo namesto vode. En liter stane 20 vin. Tukaj smo že 3 dni. Če nam bo šlo tudi v naprej tako kot dosedaj, bomo kmalu gotovi. Samo Angleži so bolj izurjeni kot Francozi. Kaj pa naši in Rusi? Ali se dobro pokajo? Pozdrav vsem!“

Sedanji papež potomec rodbine sv. Ambroža. Benedikt XV. je potomec ene tistih plemenitih rodov, katere je že sv. Ambrož, škof v Milanu, pridobil za branike katoliške Cerkve. Dal jim je ime Campioni della Chiesa; odtod ime papeževe rodbine della Chiesa, iz katere sta izšla dva svetnika, škof Ivan in dominikanec Anton.

„Ostmarka.“ Berolinski „Lokalanzeiger“ javlja, da je glavni odbor društva „Ostmark“ z ozirom na hvalevredno postopanje Poljakov v sedanji svetovni vojni sklenil, da opusti to društvo svoje delovanje in da svojo organizacijo na razpolago Rudečemu križu. „Ostmarka“ je društvo, ki je delalo na ponemčenju Poljakov na Nemškem.

Veleizdajniška razprava v Zagrebu. Dne 5. t. m. je pričela v Zagrebu razprava proti trgovskemu akademiku Schaeferju in zasebniku Rudolfu Hercigonji radi poskušenege zavratnega umora in veleizdaje. Obtožnica sloni na znanih dogodkih v toarju deželnega gledališča v Zagrebu ob priliki slavnostne predstave na čast nadvojvode Leopolda Salvatorja, kjer se je poskusil atentat na bana Skerleca. Obtoženca se ne priznavata krivim. Med zasliševanjem sta priznala, da sta imela zveze z Belgradom, od koder sta prinesla s seboj idejo edinstva med Srbi in Hrvati za slučaj vojne. Obtoženca zanikujeta po pričah dognani pogovor glede nujnosti atentatov na prestolonaslednika, grofa Tisza in grofa Khuen-Hedervary a. Dne 6. t. m. se je razglasila razsodba: Hercigonja je obsojen na 8 let, Schaefer pa na pet let težke ječe.

Carina na žito odpravljena. Budimpeštanski uradni list priobčuje dne 9. oktobra o odpravi carine na žito in sočivje. „Wiener Zeitung“ objavlja naredbo finančnega, trgovinskega in poljedelskega ministrstva, ki razveljavlja do nadaljne odredbe carinske predpise za naslednje predmete 6. tarifnega razreda pogodbenega tarifa z dne 30. decembra 1907: tek. št. 23: pšenica, pira polžito (Halbfrucht); tek. št. 24: rž; tek. št. 25: ječmen; 26 oves, 27 koruza, 28 ajda, 29 proso, 31 fižol, grah, leča, 33 moka in zmleti izdelki iz žita in sočivja. Odredba stopi v veljavo že takoj.

Eksport lesa. Državni zakonik objavlja izpremenjeno izvozno prepoved. Predmetni ukaz navaja znatno število predmetov, katere je prepovedano v inozemstvo izvažati. Naši lesni interesenti morejo sedaj les izvažati, ne da bi bilo treba izposlovati si posebno izvozno dovolilo. Prepovedano je sedaj le še izvažati les sledeče vrste: jamski les, ročaji za puške, železniški pragi, les za telegraf. V veljavi pa ostane izvozna prepoved za lesno oglje. Kdor hoče eksportirati lesno oglje, mora dobiti specijelno dovoljenje od finančnega ministrstva.

Izkaz zalog žita na Štajerskem. Na poziv notranjega ministrstva je ukazala c. k. r. namestnija v Gradcu, da se v celi deželi uradno zaznamuje zaloga pšenice, rži, ječmena, koruze, ovsa, pšenične, ržene in koruzne moke, pšeničnega zdroba in ješprena, kakor je dne 15. oktobra. Vsi proizvajalci (kmetovalci), trgovci, skladišča in prometna podjetja so primorani, vse zaloge dne 15. oktobra zaznamovati, in v 48 urah pismeno naznaniti glavarstvu ali pa v mestih mestnemu uradu. Za ta naznanila se dobijo tudi posebne tiskovine na glavarstvih. Naznaniti se mora množina zaloge v kilogramih, vsako vrsto žita posebej; dostaviti se mora natančno naslov lastnika zaloge in kraj, kjer so shranjena živila. Naznanila se lahko vpošljejo po pošti in so poštne preste, če se dostavi: „Na uradni poziv poštine prosto.“ Politične oblasti smejo vsak čas nadzorovati zaloge in se prepričati o resničnosti javljenih naznanil. Če kdo skriva ali utaja svoje zaloge, se ga lahko kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta in povrh še z denarno kaznjo do 20.000 K.

V Gradcu kolera. V Gradcu je prišel iz severnega bojišča od trene odpuščen konjar Ivan Baraduzki, ki ima kolero. Zdaj mu je malo boljše. Storilo se je vse, da ostane ta slučaj osamljen in da se kuga ne razširi.

Družinska pratika za leto 1915 se dobiva v prodajalni sv. Cirila v Mariboru. Komad stane 24 v.

*** Ljudje se spametujejo in se ne selijo v Ameriko.** Izseljevanje v Ameriko je hvala Bogu zlasti v zadnjih mesecih jako ponehalo. Zlasti se ne izseljujejo Evropejci, od kar je izbruhnila vojska. Meseca junija se jih je izselilo 55.919 (proti 136.546 leta 1913), meseca julija 49.398 (proti 108.168 l. 1913), meseca avgusta 28.112 (proti 102.958 l. 1913). Te številke izselencev posameznih mesecev iz lanskega in letošnjega leta dokazujejo, da se število teh nesrečnih potnikov vedno krči. Hvala Bogu, da nimajo zajedno radi tega toliko zaslužka tista podjetja, ki prodajajo živo blago preko velike luže.

„Ljubitelj krščanske umetnosti.“ Izdaja Spomeniki svet lavantinske škofije, urejuje dr. Avguštin Stegenšek, profesor bogoslovja v Mariboru. 1. letnik, št. 2. Iz mnogovrstne vsebine opozarjamo na članek dr. Stekleta o raznih starih kipih na Kranjskem, pred vsem o znamenitem lesenem kipu M. B. v Velešovem, ki spada med najlepša in najdragocenejša dela te vrste. Druge bodo zanimali življenjepisni podatki o vseh 13 cerkvenih slikarjih, ki delujejo po slovenskih škofijah. Številne, nekatere celo krasne slike podajajo vzorce njih dela. K umevanju tematičnega baročnega slikarstva pa uvaja urednik s tolmačenjem fresk v Kamnici pri Mariboru. Številka obsega 23 slik in 2 tablici. List zasluži najtoplejšega priporočila in vsestranske podpore.

Maribor. Od Rusov ujet je bil meščanski učitelj Adolf Neubauer iz Maribora; služil je kot praporščak v 27. pešpolku. Sedaj leži ranjen v vojaški bolnišnici v Kievu.

Studenci pri Mariboru. 15letni kotlarski učenec Karl Horvat v Studencih je streljal dne 5. t. m. na vrtu svojih starišev na golobe. Po naključju je pa zadela krogla neko 17letno deklico tako nesrečno v srce, da je bila pri priči mrtva. Dečka so izročili sodišču.

Celje. Na smrt na vislicah je bil dne 7. oktobra pred tukajšnjim okrožnim sodiščem (kolegij 6 sodnikov, ki nadomestujejo poroto), obsojen 22letni Martin Radič iz Dovškega, ker je dne 19. julija t. l. umoril svojega očeta.

Kako dolgo bo trajala sedanja vojska?

V sedanjem vojskinem času vstajajo razni preroki, ki prerokujejo, kako dolgo bodo trajali vojni dogodki. Mi smo mnenja, da so vsa ta prerokovanja skoro gotovo brez vse podlage, ker vojskujoče se države se pač ne bodo ozirale, če straši kak tak novodoben „prerok“ eni ali drugi državi s poginom. — Potek vojske je odvisen od bližnjih dogodkov na velikih bojiščih, a ne od domišljije raznih prerokov. A da pa naši čitatelji izvedo, kako so ta prerokovanja, priobčujemo tudi mi v naših listih nekatere novodobne preroke proizvode.

Z vprašanjem, kako dolgo bo trajala svetovna vojska, se je bavil minolo spomlad francoski polkovnik Henri Vordaaq v knjigi „La guerre en XX. siècle.“ Napovedoval je vojno med Nemčijo in Avstrijo na eni in Rusijo, Francijo in Angleško na drugi strani. Glede vprašanja, kako dolgo bo trajala ta vojna, piše Vordaaq: Večkrat je čuti mnenje, da je dolga vojna nemogoča, ker zmanjka denarja. To je zmota. Velikanski zakladi državnih bank in veliko bogastvo velikih narodov pričaja, da evropske države še nikoli niso bile tako pripravljene za vojno, kakor sedaj. Če je mogla Francija posoditi trideset milijard, Nemčija pa dvajset milijard, potem ni verjetno, da bi prišle vojujoče države v denarne zadrege. Gospodarsko ne procvitajoča Japonska je med vojno z Rusijo na svojem ozemlju dobila 1200 milijonov posojila — koliko laglje si pomorejo evropske države! Po mnenju Vordaaqevem se bo boj nadaljeval do izčrpanja zadnjih sil in zadnjih sredstev. Strategija (vojno znanstvo) uči, da traja vojna toliko dalje, čim bolj široka je fronta (bojna črta) sovražnih držav in da je hitrost bojov tem manjša, čim večje so armade. Leta 1870 je bila strategična fronta nemške armade kakih 120 km dolga in je bilo v resnici v boju 400.000 mož. Za vojno prihodnost, v kateri smo zdaj, je računal Vordaaq, da bo fronta dolga 250 do 350 km. Zаради tega in ker bodo armade veliko večje, bodo gibanja posameznih korov počasnejša in bo odločilna bitka trajala gotovo jako dolgo.

Zadnja poročila.

Sofija, 10. oktobra. Iz Soluna se poroča, da je v Solunu izbruhnila kuga.

Rim, 11. oktobra. General Zupelli je imenovan italijanskim vojnim ministrom.

Pariz, 11. oktobra. Voditelj katoliških pristavšev francoske ljudovlade grof de Mun je umrl.

Pariz, 11. oktobra. Dva nemška zrakoplova sta vrgla 20 bomb v Pariz.

Dunaj, 11. oktobra. Danes je javilo notranje ministrstvo 11 slučajev kolere.

Kodanj, 9. oktobra. Velikanska bitka sedaj na Francoskem dosegla vrhunec srditosti. Pričakuje se, da bo odločitev že v nekaterih dnevih. Najljutejše borbe so na nemškem levem krilu.

Klausenburg, 9. oktobra. Del ruskih čet je skušal udreti mimo Marmaroš-Szigeta po dolini reke Vizo v Komitat Bess-Terczenassod na Sedmograško. Upad je bil odbit. Rusi so bežali v zahodni smeri proti mestu Magyarlapos.

Milan, 9. oktobra. Esad paša koraka s 4000 možmi proti Skadru.

Kodanj, 9. oktobra. Železniška zveza med Parizom in Londonom se je včeraj zopet otvorila. Iz tega se sklepa, da ta progа ni več od Nemcev ogrožena.